

Thứ Ba, 10/06/2008 10:25

Bắc Ninh: Vì sao dân Phù Chẩn “chê” tiền đền bù?

Nhiều năm qua, Bắc Ninh rất thuận lợi trong việc thu hồi đất xây dựng các KCN và hạ tầng cơ sở. Nhưng khi tiến hành GPMB thực hiện dự án xây dựng KCN, đô thị và dịch vụ Việt Nam- Singapore, mang tầm cỡ quốc gia, quốc tế, được Thủ tướng phê duyệt từ tháng 6/2007 đến nay, vẫn gặp không ít khó khăn...

Từ bức xúc của người dân...

Ngày 4/6/2007, Thủ tướng Chính phủ có văn bản số 676/TTg-CN về chủ trương đầu tư xây dựng Khu công nghiệp (KCN), đô thị và dịch vụ Việt Nam- Singapore tại Bắc Ninh (Gọi tắt là dự án VSIP- Bắc Ninh). Dự án có diện tích 700ha, trong đó diện tích khu công nghiệp là 500ha, khu đô thị và dịch vụ 200ha, nằm trên địa bàn các xã Phù Chẩn, Đình Bảng (huyện Từ Sơn) và xã Đại Đồng (huyện Tiên Du) tỉnh Bắc Ninh.

Ngày 3/10/2007, Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh ra quyết định số 1324/QĐ-UBND và ngày 23/10/2007 có quyết định số 1433/QĐ-UBND về việc thu hồi 4.230.878m² đất (423,87ha) tại xã Phù Chẩn giao cho Trung tâm Phát triển quỹ đất tỉnh bồi thường, giải phóng mặt bằng (GPMB) để xây dựng KCN, đô thị và dịch vụ Việt Nam- Singapore. Sau đó, Chủ tịch UBND tỉnh đã liên tiếp ký bảy quyết định phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ thu hồi đất tại xã Phù Chẩn. UBND huyện Từ Sơn cùng Hội đồng Giải phóng mặt bằng và chủ đầu tư đã tiến hành chi trả tiền bồi thường, hỗ trợ hai lần vào ngày 17/1/2008 và ngày 31/3/2008 nhưng đều không đạt kết quả. Cả hai lần mới có 91 hộ ở Phù Chẩn nhận 20 tỷ, trên tổng số 305 tỷ đồng phải chi trả (lấy số chẵn).

Phù Chẩn là một xã thuần nông, thuộc diện nghèo nhất huyện Từ Sơn, gồm ba thôn: Doi Sốc, Phù Lộc và Rích Gạo. Mười năm trở lại đây, người dân Phù Chẩn đã “hy sinh” 5ha đất để xây dựng quốc lộ 1B và 20ha canh tác thuộc loại “bờ xôi ruộng mật” để thực hiện dự án Khu đô thị Nam Từ Sơn một cách nhanh gọn, không một lời ca thán, không một hành động nào cản trở.

Từ khi biết tin Nhà nước lấy đất để thực hiện dự án SVIP- Bắc Ninh, không ít người dân vui mừng. Rồi đây Phù Chẩn sẽ có những đổi thay, đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân sẽ được nâng lên. Thế nhưng, bên cạnh niềm vui đó, còn có không ít khoản lo lắng: “Không còn ruộng canh tác, rồi đây cuộc sống sẽ ra sao? Cả đời trông vào hạt thóc, củ khoai, nuôi con ăn học, sinh hoạt hàng ngày, ngày giỗ, tết đều trông vào cây lúa”. Họ và con em họ sẽ làm gì để tồn tại trước mắt và lâu dài? Họ lo cho mình, cho đời con, đời cháu sau này.

Khi hoàn cảnh vẫn còn nhiều thiếu thốn, khó khăn, cầm một khoản tiền đền bù trong tay sẽ như “gió vào nhà trống”. Nó là miếng chín, thế là nhắm mắt mua sắm cái này cái nọ, hoặc sửa chữa gian nhà, gian cửa. Bài toán gửi tiết kiệm rồi lấy lãi mà ăn, mà nuôi con học hành thì liệu có yên tâm vì giá cả leo thang, đồng tiền mất giá từng ngày? “Miệng ăn núi lở”, chẳng mấy rồi lại trắng tay! Nhiều người có ý định mở ra nghề phụ và dịch vụ, nhưng lại không có mặt bằng, lại không có cả tài tháo vát, kinh nghiệm thương trường, kinh doanh, sản xuất... Tất cả đều vượt tầm tính toán của người dân đã nhiều đời chỉ biết gắn bó với ruộng đồng.

Nhưng những khó khăn kể trên không phải là lý do chính để người dân Phù Chẩn không nhận tiền đền bù GPMB. Trong những ngày cuối năm 2007 và đầu năm 2008, cả Phù Chẩn trở thành một điểm nóng về an ninh trật tự, khi đoàn công tác về trả tiền đền bù cho những người bị thu hồi đất. Lợi dụng những sai sót của chính quyền địa phương, nhiều đối tượng quá khích đã tổ chức thành những đám đông, ngăn cản những người đi lấy tiền, dùng gạch đá uy hiếp, tấn công vào nhà lãnh đạo thôn, xã và cả những người đã “trót” nhận tiền đền bù. Họ đe dọa, cô lập những người này vì đã không ủng hộ quan điểm của họ đặt ra.

Anh Nguyễn Văn S, thôn Rích Gạo dẫn đo: “Gia đình tôi có 3 sào, được thông báo chi trả tiền đền bù gần 90 triệu đồng, nhưng chưa dám nhận, vẫn phải chờ xem tình thế ra sao.

Thôi thì phép vua thua lệ làng anh ạ...”

Còn anh Nguyễn Văn K, thôn Phù Lộc thì không giấu nổi bức xúc: “Buồn lắm, tưởng là nhường đất cho xây dựng KCN thì mình lấy tiền đền bù, ai ngờ, buổi sáng đi lấy tiền, buổi tối gạch đá ném ào ào vào nhà. Thế còn chưa sợ, chưa khổ bằng việc ra đường gặp người quen, chào hỏi mà họ không thèm trả lời. Đi ăn cỗ còn xấu hổ hơn, vì chẳng ai chịu ngồi cùng mâm với mình. Họ gán cho mình tội lấy tiền đền bù là ủng hộ mấy ông, mấy bà tham ô, tiêu cực ở địa phương. Họ ngăn cản những người đi lấy tiền đền bù để cấp trên về điều tra làm rõ...”.

Trong những ngày căng thẳng, náo loạn ở Phù Chấn, nhiều gia đình đã bị phá phách tài sản, một trường thôn đã bị đánh trọng thương, phải đi bệnh viện cấp cứu. Lực lượng công an, quân đội đã phải về nằm vùng nhằm ngăn ngừa, giải quyết. Một số đối tượng quá khích đã bị bắt tạm giam...

...Phát hiện sai phạm của cán bộ địa phương

Theo ý kiến của một số người dân có uy tín ở địa phương, việc Nhà nước đền bù cho dân với giá 25 triệu, sau đó đã nâng lên hơn 28 triệu đồng một sào, tuy chưa thoả mãn nhưng không phải là lý do chính để nhiều người dân Phù Chấn bức xúc, chưa nhận tiền đền bù, tạo cơ hội cho các đối tượng gây rối như vừa qua, mà chính là những việc làm khuất tất của không ít quan thôn, quan xã, với việc lấy đất công làm của riêng để kê khai, nhận tiền đền bù.

Theo kết luận của Thanh tra tỉnh Bắc Ninh ngày 5/5/2008, “... Trong danh sách được chi trả bồi thường sai sót điển hình...” có tới 57 trường hợp, gồm 35 nhân vật tiêu biểu trong xã gồm Bí thư Đảng uỷ, Chủ nhiệm, Phó Chủ nhiệm HTX, Chủ tịch MTTQ xã, Chủ tịch Hội phụ nữ, Trưởng thôn, Trưởng xóm, Đội trưởng Đội sản xuất, Thủ quỹ, kế toán HTX... Và 15 cán bộ trong Tổ tác nghiệp do Hội đồng GPMB trung tập. Họ đã “phù phép” từ đất tạm giao thành đất sử dụng lâu dài để nhận tiền bồi thường cao hơn hoặc có tên trong danh sách chi trả tiền bồi thường nhưng ruộng lại không có tên trên sổ theo dõi và sổ bộ thuế.

Kết luận thanh tra cũng ghi rõ: “Việc làm trên là có chủ trương của chi bộ và quần- dân- chính thôn, cam kết với từng hộ sau khi nhận được tiền đền bù phải nộp lại quỹ thôn...” Nhưng nhiều người dân Phù Chấn đặt câu hỏi: Nếu không có dân và Thanh tra tỉnh Bắc Ninh phát hiện, làm rõ, khi việc đã rồi, tiền đã được “gửi” vào túi các vị quan chức trong thôn, trong xã, thì ai là người đi đòi để gây công quỹ?

Sau khi phát hiện sai phạm, từ ngày 24- 31/3/2008, Hội đồng GPMB huyện Từ Sơn cùng với đại diện VSIP đã thu hồi số tiền 438.233.455đ, trong đó thu hồi của năm hộ nhận tiền đất công ích là 376.633.455đ và thu hồi số tiền đền bù đất tạm giao của hai hộ là 61.600.000đ. Ngày 3/4/2008, bà Nguyễn Thị Minh Hoàn, kế toán HTX thôn Phù Lộc, sau khi đã nộp lại 134 triệu 464 nghìn đồng được bồi thường sai, vẫn còn số tiền đền bù sai thừa ruộng 552m², chuyển từ ruộng tạm giao sang ruộng lâu dài, đã xin nộp trả tiếp 28.710.000 đồng. Tổng số tiền bồi thường sai các hộ đã nhận là 466.943.000 đồng được nộp về Tài khoản tạm giữ. Số tiền còn lại của trên 40 trường hợp vi phạm từ 23.000m² đất, tương đương gần 2 tỷ đồng đền bù sai chưa kịp nhận sẽ được cơ quan thẩm quyền xem xét, chờ UBND tỉnh phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ mới toàn bộ, thay thế các phương án đã phê duyệt trước đây.

Qua kết luận của Thanh tra tỉnh Bắc Ninh cho thấy, việc lập dự án đền bù có nhiều sai phạm. Nhiều thửa có diện tích bồi thường cao hơn diện tích trên tờ khai thuế; Diện tích đo đạc thực tế thường chênh lệch so với sổ sách; Nhiều thửa ruộng chưa có kết quả xác minh, xác định rõ nguồn gốc đất đai, xác nhận của UBND xã để quyết định việc có được bồi thường hay không nhưng trên thực tế, trong số các thửa loại này có những thửa ruộng dôi dư, không theo dõi trên sổ sách... đã được chi bộ, lãnh đạo các thôn bàn bạc, sử lý theo cách riêng. Thôn Phù Lộc giao cho các hộ là cán bộ đứng tên, thôn Doi Sóc giao cho Trưởng thôn và Chi hội trưởng cựu chiến binh đứng tên nhận tiền bồi thường, hỗ trợ; chuyển một số ruộng tạm giao thành giao lâu dài để nhận tiền hỗ trợ cao hơn. Một số cán bộ được trung tập tham gia Tổ tác nghiệp của Hội đồng GPMB thiếu trách nhiệm, cung cấp thông tin thiếu căn cứ để điều chỉnh sai danh sách bồi thường hỗ trợ. Trong đó có nhiều cán bộ đã cố ý làm sai, nhận tiền bồi thường, hỗ trợ sai. UBND xã Phù Chấn, cán bộ địa chính xã đã thiếu trách nhiệm trong việc đối chiếu, xác định chủ hộ, diện tích, loại đất, dẫn đến lập phương án, bồi thường không chính xác.

Từ khi dự án xây dựng KCN, đô thị và dịch vụ Việt Nam- Singapore bắt đầu khởi động đến nay đã vừa đúng một năm. UBND huyện Từ Sơn cũng đã ra thông báo ngừng sản xuất từ tháng 10/2007 trên toàn bộ diện tích thu hồi để GPMB. Dự án cũng đã được khởi công, có nhiều doanh nghiệp đăng ký thuê đất nhưng chưa tiến triển được là bao. Hàng trăm ha đất trong dự án để cỏ mọc hoang hoá, trong khi hàng nghìn người dân Phù Chẩn đang phải đối mặt với cái đói sắp tới. Một vụ lúa với hàng trăm ha đất canh tác sẽ mang lại lượng lương thực không nhỏ, nay bị bỏ không là nỗi lo của nhiều người. Ai sẽ phải chịu trách nhiệm trước vấn đề này, câu hỏi đang chờ được giải đáp?

Dự án xây dựng KCN, đô thị và dịch vụ Việt Nam- Singapore là chủ trương đúng đắn của Đảng và Nhà nước. Đây là một dự án lớn, thu hồi toàn bộ diện tích canh tác của một xã, tác động không nhỏ đến đời sống của nhân dân. Các cơ quan chức năng và chủ đầu tư cần có những giải pháp thoả đáng, thích hợp như đào tạo nghề, mở mang nghề phụ và dịch vụ để tạo nguồn thu nhập, ổn định đời sống trước mắt và lâu dài cho những hộ sau khi đã bị thu hồi đất. Trong quá trình công khai danh sách bồi thường, khi phát hiện có sai sót phải phản ánh, trình báo để kịp thời chỉnh sửa. Để đến khi dân nhận tiền đền bù mới phát giác, khiếu kiện, vừa chi trả tiền đền bù vừa chỉnh sửa hàng trăm trường hợp sai sót là không đúng trình tự, gây hoang mang, nghi ngờ và mất lòng tin trong dân chúng là việc làm không thể chấp nhận. Việc một số cán bộ nhận tiền đền bù sai là vi phạm pháp luật hình sự, cần được điều tra làm rõ và xử lý nghiêm theo pháp luật, trả lại niềm tin cho nhân dân. /.

TỔ QUỐC